

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quarta. Vtrum homo in statu innocentie potuerit primo peccare
venialiter.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

6 AD Primum arg. dicendum q̄ illud peccatum est grauius secundum se, quod per se & directe maius bonū, vel plura bona adimit, non autē si hoc fiat per accidens, quia ab eo quod est per accidens non debet sumi iudiciū. Nunc est ita, q̄ per peccatum primorū parentum non est maius bonum ademptum per se, sed per accidens solum: per se autē non adimit peccatum nisi suū oppositū, & ea quæ ex necessitate supponunt ipsū, sicut infidelitas adimit fidem primō & per se, omnia verō quæ supponunt fidem, adimit quidem per se, sed non primō. Similiter peccatum primorum parentum siue fuerit peccatum superbia, siue gula, non adimit per se nisi suū oppositū, scilicet humilitatem vel temperantiam, vel ea quæ ista ex necessitate supponunt, quōd autem adempta est à tota natura iustitia originalis, hoc adimit Deus à nobis ex demerito peccati, & est pœna inflicta pro peccato, non autem peccatum ipsū ademit hoc formaliter, de qua ademptiōe loquitur Augustinus.

7 Ad secundum dicendū quōd pœna damni nō proportionatur quantitati culpæ, quia pro modica culpa potest quis reddere ingratum alteri, & indignum bono collato vel conferendo. Sed proportionatur ei pœna sensus. Peccatum autē primorum parentum punitum est maxima pœna damni, inquantum per illud reddidit se & totam posteritatem indignam dono originalis iustitiæ, sed non est punitum maxima pœna sensus.

QVÆSTIO QVARTA.

Vtrum homo in statu innocentie potuerit peccare venialiter.

Tho. 1. q. 90. ar. 3.

DE INDE quæritur, vtrum homo in statu innocentie potuerit peccare venialiter. Et videtur quōd sic, quia peccatum mortale magis opponitur integritati primi status, quā peccatū veniale: sed tunc potuit peccare mortaliter, ergo multo fortius venialiter.

2 Item in Eva videtur fuisse aliquis motus infidelitatis in hoc quōd de verbis domini dubitauit, vt patet per hoc quod dicit, ne forte moriamur, vt habetur Gen. 3. Sed motus infidelitatis est peccatum veniale, ergo &c.

3 IN Contrarium est, quia peccatū veniale est velut quædam ægritudo animæ, quæ admodum peccatum mortale est eius mors, sed tunc non fuit in corpore possibilitas ad ægritudinem, nisi præcedente possibilitate ad mortem, ergo similiter in anima nō fuit possibilitas ad peccatū venialiter, nisi præcedente possibilitate ad peccatum mortaliter, vt autē se habet potentia ad potentiam, sic actus ad actum, igitur &c.

4 **R**ESPONSIO. Quæstio ista potest habere duplicem intellectum. Vnum vtrum durante statu innocentie potuerit peccare venialiter. Et cōstat sub hoc sensu q̄ non, quia ille nō est innocens qui est reus pœnæ, præcipue quando est reus ex actu proprio, sed peccans venialiter reus est pœnæ, nō solū damni, sed etiam sensus & ex actu proprio: ergo non est innocens. Alio modo potest intelligi, vtrum primū peccatū hominis per quod caderet à statu innocentie, potuerit esse veniale, vel necessario fuerit mortale, & posset videri alicui q̄ nō potuit esse veniale, quia veniale nō mutat statū hominis, nec iterū potest esse cū statu innocentie, vt statim visum est, ergo nullo modo peccatū primi hominis potuit esse veniale. Sed istud non valet, quia licet veniale nō mutet statū gratiæ, quia simul stat cū gratia, mutat tamen statū innocentie, cū quo stare nō potest, imō videtur implicare contradictionem, q̄ in compossibile vnum non mutet alterum.

5 Et ideo dicendum est aliter, q̄ primum peccatū hominis nō potuit esse veniale. Quod patet, quia peccatum veniale cōtingit in nobis dupliciter. Vno modo propter imperfectionē actus, subiti motus in genere peccatorum mortalium, vel propter inordinationē existentem circa ea quæ sunt ad finem: vtrunq̄ autem horum contingit propter quendam defectū ordinis ex eo quo inferius nō cōtinetur firmiter sub suo superiori. Quod autem in nobis insurgat subitus motus sensualitatis ex hoc contingit q̄ sensualitas nō est omnino subdita rationi, q̄ etiam insurgat subitus motus in ratione ipsa, sicut est motus infidelitatis, cōtingit ex hoc q̄ actus rationis non plene subdi-

tur deliberationi quæ ex altiori principio est, puta ex lege Dei, vt cum aliquis subito apprehēdit resurrectionem mortuorum vt impossibile, nō deliberas q̄ hoc est nobis traditū secundum legē Dei. Quod verō animus hūmanus inordinetur circa ea quæ sunt ad finem seruari debito ordine ad finem prouenit ex hoc q̄ ea quæ sunt ad finem, non ordinantur infallibiliter sub fine. In statu autem innocentie fuit infallibilis firmitas ordinis, vt semper inferius contineretur sub superiori, quādiu summum hominis contineretur sub Deo, vt etiā Aug. dicit. 14. cap. 26. de Ciui. dei. Et ideo nulla inordinatio potuit esse in homine, nisi inciperet ab hoc q̄ summū hominis non subdere tur deo, quod fit per peccatū mortale. Ex quo patet q̄ primum peccatū hominis nullo modo potuit esse veniale.

6 Ad primum argumentum dicendum, q̄ peccatum mortale plus opponitur integritati primi status, q̄ veniale. Opponitur enim illi subiectioni quā homo secundum suum summum habebat ad Deum, ex qua tota ordinatio hominis dependebat, & qua existente nulla inordinatio contingere poterat. Et ideo impossibile fuit inordinatio nem peccati venialis contingere, nisi sublatā subiectione prædicta pro peccatum mortale.

7 Ad secundum dicendū quōd dubitatio illa quæ fuit in muliere siue fuerit peccatum veniale, siue mortale, nō fuit primum eius peccatum, sed quoddam elatio quæ præcessit in eius mente, quæ fuit peccatum mortale, vt patet bit sequente distinctione.

Sententia huius distinctionis. X X I I. in generali & speciali.

Hic videtur inuestigandum esse diligenter. Superius ostendit Magister tentationis principium extrinsecum. Hic determinat de principio intrinseco. Et diuiditur in duas. Primo determinat genus primi peccati. Secundo inquit eius radicem. Secunda ibi, Solet autem quæri. Prima in duas. Primo determinat intentum. Secundo opponit contra determinatā, & soluit. Secunda ibi, His autem opponi solet. Prima diuiditur in tres. Primo ostendit genus peccati primo opponendo in contrarium & determinando. Secundo ostendit quomodo diuersimode fuit elatio in viro & muliere. Terio ex hoc concludit vter eorum plus peccauit. Secunda ibi, Et talis elatio. Tertia ibi, Ex quo manifeste aduertit potest. Et ista diuiditur in duas. Primo ostendit vter prior peccauit, sic licet vir an mulier. Secundo opponit in cōtrarium & determinat. Secunda ibi, Sed huic videtur contrarium. Vltima pars in qua inquit radicem peccati, diuiditur in duas secundū duas quæstiones quas mouet. Secunda ibi, Si verō quæritur. Hæc est sententia lectionis in generali.

2 IN Speciali sic procedit, & proponit primo q̄ hæc fuit radix & origo illius peccati primorum parentum q̄ scilicet in hominis animo processit secundum quoddam elatio ex qua diaboli suggestioni consentit hoc ordine, quia prius in muliere q̄ in viro, obiicit autem cōtra, quia tunc sequeretur q̄ homo nō alterius suggestione peccauit, sed per propriam superbiam reciderit sicut angelus quod est contra superius dicta. Et respondet quōd intelligendum est elationem præcessisse, non quidem tentationem sed opus peccati. Et ideo homo suggestione peccauit, fuit autem hic ordo & processus quod præcessit diaboli tentatio ex qua post sequuta est in mente elatio, quæ sequenti est peccatum in operis. Vltimo pœna peccati. Postea dicit q̄ talis elatio fuit in muliere quia credidit & voluit habere similitudinē cum æqualitate quadam putans esse verum quod diabolus suadebat. Sed vir non fuit eodem modo seductus quo mulier quia nō putauit verum esse quōd diabolus suggerebat. Aliqua tamen elatio post tentationem in mente viri fuit, quod per autoritates confirmat. Postea dicit concludendo quōd mulier plus peccauit quā vir, quia verū esse quod dixerat diabolus credidit, cum nimia præsumptione. Adam verō illud nō credidit, & de penitentia & dei misericordia cogitauit, magis autem fuit deceptus vir q̄ mulier quantum ad hoc solum, quia putauit peccatum commissum esse veniale quod fuit mortale. Item in hoc minus peccauit vir quā mulier.